

SZÉKELYSÉG

POLITIKAI HETILAP.

Megjelenik minden vasárnap reggel.
ELOFIZETÉSI ÁR: egész évre 8 K., fél évre 4 K.,
negyed évre 2 K., egy hónapra 1 K.
Egyes szám ára 16 fillér. Nyiltér sora 40 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
Dr. NAGY BÉNI ügyvéd.

SZERKESZTŐSÉG: Dr. Nagy Béni ügyvéd irodája
Csikszeredában, hová a lap szellemi részét illető
közlemények küldendők.

KIADÓHIVATAL: „Székelység” könyvnyomdája
Csikszeredában, hová a hirdetések, nyiltéri közle-
mények, előfizetési pénzek stb. küldendők.
Kéziratok nem adatnak vissza. Hirdetési díjak olcsón
számítanak.

Olvasóinkhoz.

A „Székelység”-re a beállott új esztendő küzdelmes intrikák legyőzé-
sével kezdődött, mi miatt csak meg-
késetten köszönhet be olvasóinkhoz.

Gyengén kiesztelt üzleti fogásokkal
lehetetlenné akarták tenni, hogy a lap
megjelenhessék.

— Ez az oka, hogy a lap megkésett,
és ez az oka, hogy a Székelység ez-
után saját nyomdájában fog megjelenni,
hová a gyerekes intrika már nem fér-
közhetik be.

Semmi sem indokolja jobban a
Székelység közszükségét, mint az, hogy
annak megjelenését gyenge anyagi esz-
közök felhasználásával és erőszakosan
akarták megakadályozni és így a küzdő-
térről leszorítani.

Eddig becsmérelték. Ügykeztek
lenézni, sőt mindenféle tendenciózus
ráfogásokkal, gyanúsításokkal próbálták
azon elevenig ható vágások élet tom-
pítani, melyekkel a hallucináló dema-
gógok ordító dühöngéseit ostorozta.
Most méltónak találták arra, hogy
számbavegyék és kegyelemből meg-
öljék.

De a kárörvendő multság nem
sokáig tartott.

Ime, a Székelység él és az adott
elégteletből új erőt merít a küzdelemre,
melyből a közre nézve csak előny szár-
mazhatik.

Engedjék meg, hadd kacaghassa-
nak azok is, akik utóljára kacagnak.
A Székelység programja marad
a régi.

Küzd a helyi és vármegyei érde-
kek igazságos védelméért.

Nem üldöz embereket és intéz-
ményeket, de bírálja azok tetteit és ha-
tását.

Távol van céljától minden fajgyü-
lölet szítása, de a Székelység ősi eré-
nyeinek és jogainak védelmét szigorú
kötelességének tartja.

Nem majmol országos politikát s
nem szegődik egyetlen párt szolgálatába
se, de az ugynevezett haladóparti esz-
méket és törekvéseket nyíltan megveti,
azok ellen szükség esetén ép oly heves
küzdelmet folytat, mint régebben, mi-
kor Sárpi kormánybiztos összes hiva-
talos működése a mi megrendszabályo-
zásunkban kimerült; a helyi politikában
pedig a befolyásolatlan független
meggyőződés szószólója lesz s arra tö-
rekszik, hogy egy vármegyei írtán köz-
vélemény tömörüljön a tulkapások za-
bolizására.

Nem áll klikkek szolgálatában, de
minden erejével üldözi a klikk uralmat
és a lábrakapott kapaszkodó stréber-
séget.

Nem tartja csalhatatlannak magát,
de mindig törekszik átlátni a szítán,
melyet klikkek és egyesek a tisztán látni
akaró szemek elé szöni akarnak.

A magánérdek nélküli közvéle-
mények akar hű tolmácsa lenni, de
ezen közvélemény kialakulásánál ügyek-
szik lámpát gyújtani a tiszta igazságnak.

Egyetlen hatalmunk és fegyverünk
a hozzáférhetlen igazság s ezzel kíván-
juk legyőzni a boszuállás nemtelen po-
litikáját.

Ezen törekvéseink erkölcsi és anyagi
támogatására kérjük vármegyénk min-
den komoly férfiát, de az öblös száju
sáfárokra és mindenkori talpnyalókra
nincs semmi szükségünk.

Ezen törekvéseiket akar élni a
Székelység, ha tud és meghal, ha ezek
a törekvések nálunk nem találnak tá-
mogatásra.

Rövid multjából büszkén hivatkoz-
hatik arra, hogy eddig vivott adáz har-
caiban a megsebesültek és elesettek nem
az ő táborából valók voltak.

Ezek az elesettek és apránként sorra
kerülő társaik, settenkedhetnek, konspi-
ralhatnak és árulkozhatnak a pártsem-
pönt ügye alatt tetszésük szerint to-
vább is, de ez a Székelységet nem
fogja sem fészélyezni, sem utjáról le-
téríteni.

Ezek szolgáljanak programmunkra
nézve tájékozással!

Csikszereda, 1907. január hó 11-én.

**A „Székelység”
szerkesztősege.**

A „Székelység” előfizetési ára:

Egész évre 8 korona.
Félávre 4
Negyedévre 2
Külföldre egy évre 10 „

Az előfizetési pénzek, hirdetmény
díjak a Székelység nyomdájába (Apaffi-
utca, Szebenylház) küldendők.

A kiadóhivatal.

Igéretek.

Weckerle miniszterelnök és Kos-
suth Ferenc kereskedelmi miniszter új
évi beszédeit nem szabad a magyar
nemzetnek analizálni, nehogy azokat
oly alkotó elemekre tagolja szét, a
melyre ők maguk talán legkevésbé
gondoltak.

De kötelessége minden vármegye-
nek s a vármegyék minden vidékének,
melyek a független Magyarország éle-
téért aggnak s kötelessége minden
vidéki lapnak, mely tevékenységét a
független Magyarország hazafias szent
eszméjének szentelte, ezeknek a beszé-
deknek lényegét úgy tekinteni, hogy
azok a legszemesebb, legtisztább és leg-
lángolóbb hazaszeretet megnyilatkozásai.

Hangsúlyozzuk, hogy csak a lé-
nyegét, mert szerintünk sokkal egy-
szerűbb, szerényebb keretekben azok a
beszédok képesek lettek volna nem-
csak feledtetni a közelmúlt keserűségét,

A „SZÉKELYSÉG” TÁRCÁJA.

A nyergesi csata 1849-ben.

Mint 7 éves gyermek az 1849-ben
Csikszentmártonon szervezett Kossuth-lu-
szár eskadron gyakorlatait végig élveztem.
Az akkori főkirálybíró Balási József nagy
kiterjedésű kuriális telkén egy gyakorló
törzskeret állítottatott be. Az ujonc legénység
a pótlovak ide hoztattak össze s pár heti
gyakorlat után innen küldettek szét az er-
délyi csapatokhoz.

Történt pedig, hogy én is két testvé-
rem révén minden a kurián történő ese-
ményekhez formális just tartottam. Hajna-
lonkint, midőn abrakolásra tókáltak, — mert
a trombitások kiképzésével nem sokat bi-
belődtek ágyamból felszöktem; étlen-
szomjan, sárban, vízben, néha alig felül-
tözve rohantam a gyakorlatra; a huszárok
között tehetségemhez képest lábatlankodtam,
kinek egy vágás dohányt, kinek egy darab
jó rétaplót odacsuszattam s ezért viszonzá-
sul kaptam néha egy kis inyverző kenyeret,
de jó volt az! Azután a századdal kivonul-
tam a gyakorló térre. fájó szívvel s irigy
szemmel néztem a huszárok alatt táncoló
paripákat, résztvettem a ledobott és leszi-
dott legények fájalmában, szegyenében;

azután, midőn pajtásaim is lassankint össze-
gyülekeztek, saját századom gyakorlásához
kezdtem.

Már 10 óra körül fél szemem állan-
dóan az öreg örmestert, (Tatár Jósi) leste
s midőn láttam, hogy száll le lováról, aló
neki ott hagytam századot, puskát, kardot,
repültem feléje, gondolat gyorsan a nye-
reghe termettem s a „Tűzes” elkocogott
velem be az istállóba. Ez volt ami enge-
met a katonasághoz fűzött, ezért türtem
éhséget-szomjúságot s naponkint megújuló
büntetést.

Ugy kaszálás kezdetén június 25-ike
körül, az ujoncképző lovas keret a még
fel nem szerelt legénységgel együtt hirtelen
lerendeltetett Sepsiszentgyörgyre. Szentmár-
tonon meddő lett az élet, de azért pajtá-
saimmal mégis minden nap eljártunk a
gyakorló térre, a felvert patkányomos ösvé-
nyeken lelkiismeres pontossággal meg-
csináltuk a kis kört, a nagy kört, az üge-
tést, a vágást és a váltásban nem hízattunk
egy hajszálnyit. Kaptam vereszínóros új
köszin nadrágot, ahhoz felkötöttem egy ki-
szolgált menkő nagy inzurgens kardot. Egé-
szen beletaláltam magamat a parancsnoki
állásba, altiszteket neveztem ki, meggyel,
éretlen almával, a jobbkat egy-egy darab
fehér kenyérral jutalmaztam, dögönyözéssel
büntettem.

Egyszer reggeli 8 óra tájt Kozmás
felől 4 nagy csattanás esik. A század meg-
áll, bánul, egyrésze sápadozik, azután nem
sokára ismét négyszer: bum! bum! nosza,
vesd el magad, a fél század szétszalad; a
másik fele feljut a szomszéd csűr tetejére.
Kozmásan tul az erdőn nagy füstököt lát-
tunk, kiáltjuk le az utcán báméskodóknak.
Ujból bum! bum! négyszer egymásután s
ez így ismétlődik 10—15 percenkint vagy
két óra hosszágig. A falu megélénkül, siró,
jajgató asszonyok jönnek-mennek céltalanul.
Midőn legjobban reptelnénk a csűr tete-
jén, hogy no ismét ismét gyul, hallom
alant szegény anyám hangját: „szállj le
onnan tűzes teremtetted!” Ez a lelkesedést
nyakon öntötte, a csűr szegén leereszked-
tem olyan helyre, hogy egészen kezűgybe
ne legyek s ezzel annyit elértem, hogy mi-
dőn valaki onnan felülről lekiáltotta: „jó
az ellenség” anyám megkapta kézcukló-
mat s futó lépésben magával haza kény-
szerített.

Csak elbámultam, hogy két egész vá-
gásszekér mindennel meg van rakva, az
ökrök járomba készen állanak, egy lősze-
keret éllel szerekkel akkor hánynak tele.
Leánytestvéreim sirnak, hogy el kell buj-
dosni az erdőre, apám pedig száll le a
hosszu lajtorján a csürről s szomoruan
mondja: „vége mindennek, Kozmásan tul

a nyerges alól jó a muszka, fogjatok be!!
Oh de keservesen hangzik ez a néhány
szó most is a fülemben.

Két öreg cseléd a szekerekkel meg-
indul, a kocsis a lovakat gyorsan befogja,
apám lázas sietséggel elhelyezett minden-
künkét a szekéren, maga felszökött a ko-
ccsis mellé s az életet egy vén szellér asz-
szonyra bizza, felrobogtunk a falu között,
az erdő felé. Istenem, mennyi sápadt arc,
mennyi siró nő és kétségbeesett öreg em-
ber lihegett az ut mindkét oldalán. „Ájja-
nak meg, ne hagyjanak el!”

Midőn a havasúja tövéhez értünk,
apám kiment az afelett álló magaslatra, de-
hogy maradtam el! s láttuk, hogy Kozmás-
tól Csekefalváig az ut tele van villogó,
mozgó tömegekkel és Kozmás közül egyre
ömlik ki az ember áradat! Elöl egy fényes
tömeg magas felverte a port. Egy véres
osztag volt. Leszálltunk a magaslatról és
nagy busan felmentünk a patakon s Tele-
kaszán egy ikres óriási fenyő alatt tanyát
vertünk.

Negyed óra alatt a fél falu népe már
körülöttünk volt s mintha semmi sem tör-
tént volna, pajtásaim egy részével folytattam
az alig elhagyott katonásdít.

Négy-öt napig lehetünk az erdőn,
midőn hírül hozták, hogy a muszkák nem
bántanak senkit, csak enni kapjanak, mire

hanem képesek lettek volna a feltétlen bizalom talaját előkészíteni a kölcsönös egyetértés magvainak meggyökerezésére, míg így a hogy elhangzottak csak a remény állandó ébrentartására alkalmasok.

Hát hiszen az egészen szép és helyén való, hogy elvei fentartásával a megzavart alkotmányos, politikai és jogrend helyreállítására kellett törekedni. De hát ugyan az istenért, ki zavarta meg az alkotmányos politikai jogrendet? Ki idézte elő azt a zavart?? Ki fejlesztette ki? Hogy kellett annak helyreállítására törekedni, mikor a koalíciós kormány kinevezésében önmagától helyre állott? A beszédeknek ez a része csak nem vonatkozhatott annak a néhány önfeledt embernek eltávolítására, hiszen ez a hormánynak nem nagy fejlődést okozhatott.

A szükségtelen frázisok nélkül nem szívet-lelket gyönyörködtető kijelentés lett volna-e, hogy az elégtelennek bizonyult megyei törvény helyett igyeksenek a leggyorsabban egy oly javaslatot előterjeszteni, mely az alkotmányos élet rendes menetét minden megrohanás, minden megkerüléssel szemben képes lesz biztosítani. Igyeksenek az általános választói jog behozatalával a magyar nemzeti akaratnak oly tágas mozgásvérnyét szerezni, mely képes lesz a legsúlyosabb megpróbáltatások napjaiban is a megtörhetlen alkotmányos szabadságot biztosítani. És igyeksenek e két fő irányzat mellett, a nemzet testét és erejét visszafeljesztő hiányos, sőt rossz törvényeket a törvénytárból kiküszöbölni s a jobb irányuk hézagosságát pótolni.

Ehez a kijelentéshez nem kellett volna semmi szemrehányás, nem kellett volna semmi kifakadás, példalázás, mert a valódi magyar hazafias akaratnak a magasan röpkedő nemzeti ideálnak férfias ereje csak a szép és tiszta puritánizmusban ismerhető fel, míg így szinte lecsuszik önkénytelenül a pajtáskodó öndicséret lejtőjén.

Mikor a függetlenségi eszméket

oly impozáns többség hirdeti, mint a magyar országgyűlés 48-as tábora, mi szükség van akkor az alig néhány emberből álló volt szabadelvű töredékkel tehetetlenkedni? és midőn ez a kis töredék is már azt az elvet valja, vagy ha jobban tetszik, midőn az az impozáns többség is ehhez a kis töredékhez igazodik: mi szükség van akkor a multat gyászkeretben mutatni be, ha különösen ez a kormány is abba már beilleszkedett?

Emellett pedig mégis csak embekekről s bizony több esetben gyarló emberekről van szó; tényeik, nyilatkozataik, sőt még mulasztásaik is nyilvános bíráltnak vaunak kitéve, mint ilyeneknek pedig nem szabad oly érzékenyeknek lenni, hogy legalább a hasonló hazafias esóktól még csak a megjegyzéseket is zokon vegyék. Ez az erők gyengeségére mutatna.

Az életben úgy, mint a politikai társadalomban, csak akkor töltjük be igazán szerepünket, ha egymással szemben türelmesek vagyunk, mihielyt ezt elfeledjük, az ellentétek terére sodortatunk, hol aztán nincs mit szemére vessünk egymásnak. Az érdeket hiába öltöztetjük a legcsillogóbb politikai ornátusba, felismerhető lesz az mindig, amíg ember uralja ezt a földet.

Ismételjük, a személyi hivalkodások és politikai tüntetések leszámításával, mindkét új évi beszéd a tiszta hazaszeretet megnyilatkozása s hivatva vannak a bizalmat ébren tartani s a remény éltető erejét fokozni s kik azokat a felizgatott vágyak lecsúszó székely nyílvánosságra hozták, elég erkölcsi és politikai súlyal is bírnak arra, hogy ígéreteiket beválthassák.

KÜLÖNFÉLÉK.

Státus titok. Az olvasónak rendesen fogalma sincs arról, hogy mielőtt a nyomtatott sorok az ő szemé elé kerülnek, mi minden vesződségen esnek át. E sorok története is regényes. A Székelység új évi számához szükséges kéziratot idejében a nyomdába küldöttük és vártuk a korrekta-

rát. Mikor azt megsűrgöttük, akkor a nyomdász azt izente, hogy a Székelységet nem nyomtathatja, mert más újságot nyomtat. Akkor a kéziratokat más nyomdába adtuk, ott szedni is kezdték, de szedés közben onnan is azt izenték, hogy nekik nem szabad kinyomtatni a Székelységet. Ily alkudozások, töprekedések és boszankodások közt telt el egy két nap, mely alatt rájöttünk arra is, hogy az intrika már régibb keletű, mely miatt a lap mindig megkésett s a mellett a legszánandóbb külső formában jelent meg. Tréfás egy kis helyzet volt a levegőben lógni. Akik a halызetét teremtették, azok rettenetesen mulattak és kacagtak rajta. Sok habozásra és kombinációra alig volt idő. Becze Antal, dr. Bocskor Béla, dr. Nagy Béni és T. Nagy Imre gondoltak egy nagyot és merészet s az egyik helyi eladó nyomdát szöröstől-böröstől megvásárolták. Nyomban új helyiséget béreltek neki, üzletvezetőt szerződtettek s a nyomda már megkezdte működését. Első terméke a Székelység ezen száma. Most jő a nagy panama. Nyomban hírt köhötték, hogy a Székelységnek nyomdát vett a zsidó. Ez ellen már nem védekezünk. Szükségtelennek tartjuk. Kik a fenn megnevezettekről annyi anyagi és erkölcsi függetlenséget sem tétlennek fel, hogy a maguk emberiségükből és a maguk hitelére egy közérdekű célra ennyi áldozatot nem képesek kockáztatni, azokkal nincs mért vitatkoznunk. Legfennebb eláruljuk azon nagy status titkot, hogy a nyomda vásárlók alkalmi egyesületet szándékoztak alakítani s ez iránt fognak lépéseket tenni, hogy jövőre egy szokimondó újság alól olyan könnyen ki ne huzhassa a gyéként a gyerekes intrika és korán nevető svilákság. Most fog zugni a panama hegyen, völgyön, tulkiáltnak ungot, berket, különösen a még rejtőző panamisták hazafias korában. Különben a kik olvasóink közül, az alakulandó alkalmi egyesületbe belépni akarnak, ebbeli szándékukat Becze Antal urnak levélben már most is bejelenthetik.

Teteses kamatleszállítás. A csik-somlyói róm. kath. iskolák pénzalapjának kezelősege ujabban is értesíti az érdeklődő közönséget, hogy folyó 1907. év január hó 1-től kezdődőleg egy a mult évben hozott püspöki nagybizottmányi határozat szerint, mely a felsőbb hatóság által is jóváhagyott, a jelzálog-kölcsönök kamatja 5 százalékra, az 500 koronán felüli váltó kölcsönöké 6 százalékra, az 500 koronán aluli váltó kölcsönöké pedig 7 százalékra szállit-

latott le. Ez a leszállítás érvényes a régi kölcsönökre is és így azokat a kamatleszállítás kedvezményeért nem szükséges megújítani.

Tiszteletbeli kinevezések. Kállay Ubul főispán dr. Márton László, dr. Sándor Gyula, Wellman Géza szolgabírákat tiszteletbeli főszolgabírókká, Lázár Miklós vármegyei II-od aljegyzőt tiszteletbeli főjegyzővé és Eröss József közíg. gyakoronkot tb. szolgabírává nevezte ki.

Helyettesítések a vármegyénél. Szántó József vármegyei I. aljegyző betegsége miatt liat havi szabadságot kapott. Alispáni intézkedésé folytán helyettesítéssel Lázár Miklós II-od aljegyző bizott meg, ki a helyettesítés taitamára fedezet hiányában pótdíjjá zásban nem részesül. A II-od aljegyzői állás helyettesítésével Botár Béla alleveáltárok bizott meg, aki már pótdíjjal a dalmazában részesül, miután részére már a fedezet nem hiányzik. Éltbes Gyula tb. közigazgatási gyakoronok a megtorlódott sok munkára tekintettel beosztott Lázár Miklós helyettesített I-od aljegyző mellé. Pótdíjazásban szintén fedezet hiánya miatt Éltbes Gyula sem részesül, azonban némileg helyrehozza a dolgot az, hogy kinevezetett fizetéses joggyakoronokká. Igen röviden kommentálva a fentebb szárazon előadott tényeket, azt a megjegyzést fűzzük hozzá, hogy egyszerűen nem értjük. Az ügyviteli szabályok helyettesítéseknél kétséget kizárólag és parancsolólag intézkednek a pótdíjjavalmazás tekintetében. Hogyan lehet tehát „fedezet hiány” miatt egyik másik embernél mellőzni azt, amihez törvényes joga van. Még furcsább az intézkedésnek az a része, hogy egyik helyettesnél „van fedezet”, a másiknál nincs és épen annál nincs, ahol el van ismerve, hogy megtorlódott munka forog fenn. Ez egyenesen igazságtalanság, melyért a közérdek nevében minden elfogulatlan embernek szót kell emelni. A közpénz arra való, hogy minden ember egyformán részesíttessék abból, akinek ahhoz joga van és megdolgozik érte. Egyik embert a másik elébe töltni, több kedvezményben részesíteni — nemcsak nem szabad, hanem, ha ilyen megtörténik, kötelesség azonnal helyrehozni.

Csikszereda, Zsögöd és Taplocza egyesítése. Csikszereda város indítványán, helyesebben kérelmére megyei törvényha-

apámmal egy estefelé hazamentünk. Alig pihentünk meg, az udvar tele volt sisakos muszkával meg kucsmás kozákkal s mi ezt meglátva, behuzódtunk egy oldalszobába. Az öreg szellér asszony valamit értett oláhu s gagyogásaiából kivette, hogy egy része apámat keresi, a más részének pedig zab kell. Nem volt mit tenni, szegény apám fogta reszkető kezemet s kivezetett a középső szobába, ketten-hárman ugrottak felénk, korbács ütésekkal fogadtak s minthogy én is egy párt kaptam, nagy siránkozás között egy sarokba félre löktek. Szepegésem közben mégis észrevettem, hogy pénzt követelnek, mert apám a leveles ládából egy tüzet Kossuth bankjegyet kivett és oda kínálta, de azt az ajtó sarkához dobták, mire újabb korbácsütés következett és arra zsebéből vagy 20 darab megcsukorgatott tallért huzott elő s csak így lett szent a békeség. Ki is forgatták minden zsebé, szétszórták a leveles láda minden okmányát, de több tallért nem találhatván, a Kossuth bankjegyeket is szépen összeszedték s lassankint szétozoltak. Erre mi is felmentünk nagyapámhoz egy nyugalmazott öreg székelyhuszár főhadnagyhoz s bántalmazásainkat elpanaszoltuk. Az öreg hosszasan hümgett, mankós botjával kétszer háromszor megkopogtatta a padlást s kitört: „két tűzi fegyverrel s egy éles kardval 23 esztendeig

szolgáltam a császárt, 31 csatában résztvettem, a mellemen arany s ezüst moneta — megzörgette — de én ilyent nem tettem.”

Parádéba vágta magát, kardot kötött, s feltett egy kádborító nagyságu Napoleon kalapot s apám támogatása mellett — 79 éves volt — lejött a papnál szállásoló Lúders hadosztály parancsnokhoz s még a kapunál is folyton fenyegetőzött: „no várj muszka, ha ezért voltál velem kamerád.” A muszka tábornok karon fogva kísérté ki a kapuig, 20—25 emberből álló őrséget rendelt lakásunk körül, de már későn, mert addig minden mozgatható ingóságainkat felprédálták volt.

Az őrség hírére anyámék is haza jöttek az erdőről s a mint meglátták, előbb összevissza csókolgatták a kis nemzeti mártírt, azután pedig minden rugkapalózásom ellenére a veres zsinort letépték nadrágomról, s az öreg inzurgens kard tokját tűzbe dobták.

Lassankint beleéltük magunkat a muszka világba. Az őrség minden 3 napba egy sütet kenyeret fogyasztott s itt láttam hogy a kozák a legnagyobb sarkaltnak is a belét egyszerre harapta ki. Ezen sokat gyönyörködtem, hanem szegény apámnak az assistencia terhére kezdett lenni, nem győzte a sok kölcsön kért rozsot öröltetni.

A muszka tábor mind Szentmártonról, mind Szeredából augusztus 15-ike körül masirozott el nagy énekszó mellett. Az indulást megelőző nap egy tűzér ezredes két magasabb rangu élelmezési tiszttel megjelent Szereda város tanácsházánál s ott a polgármester és jegyző jelenlétében Simon Sándor polgári biztos kezéhez, mind az élelmezés, mind pedig az addig bejelentett harcslolás díját szép fényes aranyakkal kifizette s ez az összeg képezte első alapját a Csikszeredában létesített közkörháznak. Ezt az ádatot a személyesen jelen volt Eröss Elek akkori jegyzőtől tudom, mi aztán Simon Sándor egyes üzelmait mégis más színben tünteti fel. Sokban cudarul cselekedett, de ez az egy érdeme sokat is feleltet.

A nyergesi csata 1849. aug. 1-én volt Tuzson János honvéd őrnagy kis seregével Háromszékről a Kászon réjtjén felszorítottván, július 31-én Kászonujfaluhoz érkezett. Négy ágyuját még aznap felvontatta a Nyerges nevű vízvázalasztó élére s ott a szorossal szemben álló hegyhomlok oldalutjáról épen a hidnál lévő utkanyarulatnak szegezte és midőn másnap reggel az oroszok tömegesen nyomultak fel, oly gyilkos

tűzéllel fogadta, hogy az orosz hadosztály kénytelen volt visszavonulni. Ismételt kísérletek tétettek egyes csapatok által az utkivivására, de mindannyiszor sikertelenül.

Ezt az ágyuzást hallottuk mi Szentmártonon s jártunk csodájára azután évekkel is annak a négy Szentgödörnek, a miket a lafetták vágtak az oldalutba.

Az osztrák-orosz hadtestnek az oltmenti és kászonvölgyi két oldali előnyomulással Csikba minden áron betörni kellett: még most is titok, megvesztegetéssel, vagy pedig erőszakkal vették-e rá kászonujfalvi Tima volt székelyhuszár káplárt a hegyi ösvények kimutatására? Ki aztán Lázárfalva felé átvezette az orosz sereg egy részét. Tuzson ezt későn és oly időben vette észre, hogy alig menekülhetett e bekerítéstől, mikor aztán hős honvédekkel Tusnád felé hirtelen levonult és Gál Sándorral egyesülve a Mitácsnak vette útját, de ágyui nem követhetvén, a tüzércség a nyergesi vízvázalasztó élén északra felvonult s Paphegyen át a szentmártoni Rugátetón állapodott meg, honnan egy napi pihenés után északfelé tovább vonult és nyomtalanul eltűnt.

Becze Antal.

tósági bizottságunk legközelebbi közgyűlésén e kérdéssel foglalkozott. A kérvény a belügyminiszterhez pártólól terjesztett fel. Mivel azonban az egyeztetés első sorban mindkét fél beleegyezésétől függ, vajmi kevés reménye lehet városunknak arra, hogy egy kissé megnagyobbodjék s vagyoniilag is kedvezőbb helyzetbe kerüljön. Köztudomású dolog, hogy városunk az anyagi dolgában nagyon gyengén áll, ellenben a bekapcsolni szándékoltt községek tetemes közvagyonnal rendelkeznek. Mindenesetre sok fejlődést fog okozni annak a kérdésnek eldöntése, hogy az ellentétes érdekeket hogyan lehetne kiegyenlíteni. Az érdekelt községeknek, mint már több helyről is értesültünk, a pótdadó áldásaiban való részvételhez igen kevés kedve van, amit természetesen találunk. Azt hisszük, hogy az újonnan felszínre vetett kérdés még nagyon sok ideig fog vajudni. Talán tovább mint a csiksomlyói róm. kath. főgimnázium közismert áthelyezési ügye, mely szintén csiga lépésekkel halad előre. Megvalósulás esetén Csikszereda ugy neppesség, mint anyagi tekintetben igen sokat nyerne — meg lehetnének, hogy még külön ényhatóságai jellegű is nyerne. Mo. azonban evelőre várjunk és reméljük....

Eljegyzés. Bálint Alajos m. kir. adótsit folyó hó 6-án tartotta eljegyzését Imre Róza kisasszonnyal Csiktaplacán.

Kinevezés. A pénzügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök Jakab Lajos és Nagy Balázs helybeli adóhivatali gyakornokokat a dési s utóbbi a magyar-láposi adóhivatalhoz adótsittek nevezte ki.

Műkedvelő előadás. A csikrákosi műkedvelők alkalmi egyesülése, a csikrákosi iskola termeiben, az iskola alap javára 1907. évi január hó 19-én (szombaton) táncal egybekötött műkedvelői előadást tart. Szinre kerül: „A bál királynő”, vigjáték. Írta: Berczik Árpád. Füleki Belszáz — Lehner Márton. Natália neje — Sipos Vilma. Jozefin leánya — Lehner Mariska. Szabó Elemér — Fodor Miklós, Fodor Tasziló — Dobos András, Temesi Laci — Máté Sándor, Gyarmati Pista — Balázs Ferenc, Kereszti Ábris — Máthé László, Ján — Lehner Antal.

Uj gyógyszerár Csikszeredában. A m. kir. belügyminiszter idei január hó 9-ről a vármegye közönségéhez intézett leiratával Orbán János okleveles gyógyszerésznek Csikszeredában egy második gyógyszerár felállításának jogát adományozta, azon feltétel alatt, hogy a gyógyszerár egy év alatt beállítandó lesz.

Esküvők. Zsögön Zoltán csiksomlyói róm. kath. tanítóképezde tanár, kinek nevét olvasóink is jól ismerik szép versei révén, múlt év december hó 23-án vezette oltárhoz Nagy Etuska urhölgyet, öz. Nagy Sándorné kedves és szép leányát. Boldogságot kívánunk az új frigyehez.

Ikafalvi Farkas Imre p. ú. ig. számellenőr, alsócsernátoni birtokos 1906. december 26-án tartotta esküvőjét Novotny Meriska polg. isk. tanítónővel.

Lacina Károlynak, a Vigadó birtokosának Mariska leányával Deutsch József főpincér és Olga leányával, Ligeti Samu szobafestő december 26-án tartotta esküvőjét Csikszeredában.

Uránia. Miként lapunk egyik előző számában jeleztük volt, a budapesti „Uránia” színház folyó (január) hó 14., 15. és 16-ik napjain városunkban a „Vigadó” nagytermében három előadást rendez. Első nap „Péznő Felsége” kerül bemutatásra; melynek szövegét Pekár Gyula, a legszellemesebb magyar írók egyike írta; 15-én „A szirének hazája” (Nápoly és Szicília) kerül bemutatásra, Tormay Cecile-től, végre harmadik nap (16-án) „Az orosz forradalom, melynek szövegét Strausz Adolf írta. Az igen érdekesnek mutató előadásokra felhívjuk olvasóink figyelmét. Jegyek már most válthatók Szvoboda József könyvkereskedésében.

Előleges színházi jelentés. Fehér Károly dráma-, vigjáték-, népszínmű- és operett-lársulatával előadásainak sorozatát „Leányka” operettel 1907. évi január hó 17-én megkezdte. 18 előadásra idény- és szelvénybérlet. Tánclás- és oldalszék 30 K. Kórszék 24 K. II-od rendű zártszék 18 K. Állóhely 12 K. Karzati ülő 12 K. Szelvények ugyanily árban kaphatók.

Az előfizetési pénzek szives beküldését kérjük, mert jövőre csak előfizetőknek küldhetjük a lapot.

CSARNOK.

Az Uránia Csikszeredában.

A budapesti Uránia magyar tudományos színház vidéki osztálya f. hó 14-én kezdte meg 3 estére terjedő tudományos előadását. Városunk intelligens közönsége ritka műveltségben fog részesülni és ugyanazon szenzációs hatású darabokban gyönyörködhetik, melyeket legutóbb Budapesten estéről estére színi ház nézett végig.

Szükségesnek tartjuk megemlíteni, hogy az Uránia most teljesen új géppel van felszerelve, ennélfogva a képek intenzívebb hatásúak. Köztudomású, hogy a szöveget elsőrangú írók írták, kik kipróbált erői az irodalomnak. A kiváló irodalmi értékű darabokat röviden a következőkben ismertetjük:

I.

Péznő Felsége. „Péznő kormányozza a világot” mondja a közmondás. Molke pedig, a németek lángeszű hadvezére azt hangoztatta, hogy a háborúhoz három dolog szükséges: először pénz, másodsor megint pénz, harmadsor újra pénz. Nem csoda, ha az aranyért, ezért a csillogó sárga fémért, amely milliók szemében az egyedüli, a legfőbb boldogság — már az ősidőktől fogva ádáz küzdelem folyt. Látni fogjuk az ókori kereskedőnépeket. Fugger Jakabot, az első bankárt, továbbá a világhírű — első Rotschildot és betekintünk az egyik milliárdos Rotschild szalonjába is. Az első felvonás „Mese az aranyról” című gyönyörű mozgóképpel végződik.

A második felvonásban a világ leg-gazdagabb embereivel ismerkedünk meg. Kiáltó ellentétképpen a másik kép az éhezőköt tárja elénk. — Milliárdosok és a társadalom kitagadottjai! Ezek az ellentétek hajtják egy táborba a proletárokat. Az elégtelenség hozza létre a sztrájkot és az üres gyomor szűli a forradalmakat. Meg-rázó hatású mozgóképpel, a sztrájkjal végződik a második felvonás.

A harmadik felvonásban domborodik ki legjobban a vágy a pénz után. A mohóság, a kapzsiság, az erőszak, mely még a gyiloktól sem riad vissza, csak elérhesse, megszerezhesse azt a — pénzt. Mindegy akárhogy szerezte, mindegy, ha vér tapad is hozzá. A démon csalja a bűnre, míg utoléri a földi vagy égi bűnhődés. Mosoly-gunk a lottónéniék játékszenvedélyén, de

szívükből szánjuk a szerencsétlenek ezreit, kik börczén, totalisateuron, kártyán, rouletten kockára téve mindentüket — vesztenek. Átkozzuk a játékszenvedélyt, mely sok ezer embert kergetett a halálba és számos családót a nyomorba. Ezt a felvonást érdekes mozgóképpel élénkítik. Izgalmas a „Párisi betörők és tolvajok”. Komikus a „Házasságközvetítő” és igen megráztató az „Egy leány története”. Zichy Mihály gyönyörű képe, az Apotheosis fejezi be a darabot.

II.

A szirének hazája híven tárja elénk a bűbajos Nápolyt és Sziciliát minden természet szépségével, történelmével, néprajzi szokásaival együtt. Hajdan boldog volt ez a föld, lankásan az istenek bora termett és tengerében a szirének uszkáltak. De megindul a népvándorlás, vad hordák száguldanak végig a csodaszép vidékeken és rabszija fűzik a lakosságot. De a szép szicíliai asszonynak nem tud ellenállni a győztes barbár s a hódítókból — hódolókká válnak. A történelmi visszaemlékezések után hirtelen előtűnik minden szépségével, ciprusáival a bűbajos Nápoly. Lány énekesző vegyül a habok szongásába és valami földöntúli hangulatban ringatódnak. De vége a varázsnak, változik a kép. Nápoly utcáin sétálunk. Majd a tengerparton a fürdőző gyermekesereg hancurozásában gyönyörködünk. De e vidám képek után elszorult szívvel látjuk a Vezuv kitörését, mely kétezer év előtt elpusztította Pompejít. S el-síratjuk azt a szép virágáros leányt, ki kedvesét várta a nájai uton. De hiába várta, mert azt is, őt is eltemette a Vezuv hamuja. Salerno, Amalfi, Capri tündéri lát-képei után egy szivettépő látvány fejezi be a felvonást: a calabriai földrengés. Látjuk, a házak beomlását, a hajléktalanvá vált szerencsétleneket. Látjuk a műszaki katonákat munkájuk közben, a mint a romok közl élöket ásnak ki.

A második felvonás kezdetén Homeros tengerén járunk. Trinaccia, Scilla birodalma és Messina látkepe után egy érdekesítő tengeri halászatban gyönyörködünk. Örömmük teljes, a sok ezer hal közt hálóba került a tenger réme, a cápa. Majd a görög világ nimfái, zenészei, táncosai vonulnak el szemünk előtt. Ezek ismertetése után egy cataniai szüretre megyünk. Itt látjuk azokat a bogárszemű, tüzesvérű csábos olasz lányokat, a kikért a féltékeny legények vérbe borult szemmel szurják le vetélytársaikat. Ezt az izgalmas jelenetet 10 percig tartó mozgókép tárja elénk. A második felvonás végén látjuk az Etna füstölögő tölcserét.

A harmadik felvonás Palermot és a nagyvilági életet ismerteti. Látunk három hölgyeket, palermói népnépelyt és palermói esküvőt. Mikor ezekkel betelünk, akkor a kapunicusok nyirkos kriptájába ereszkedünk le. Újog koporsóban fekszenek itt a halottak, a férfiak egyszerű ruhában, a nők színe hagyott báli ruhában. A falakon egymás mellett szintén halottak lógnak szép sorjában megszámozva. A kripta dohos levegője után a festődő tájak ózondus levegőjét szíjjuk. Végül pedig egy főuri estélyen veszünk részt. De ki tudná mind felsorolni azt a sok szép, érdekes és tanulságos lát-nivalót, mely híven tükrözi vissza annak a remek tájnak szépségét, melyről azt mondja a szállóige: „Nápolyt látni és meghalni.”

III.

Monte-Carló és a Riviera. A kitűnő író kalauzolásával Budapestről utazunk a világ legszebb tájkára, a földi paradicsomba, mely Mekkája a világ összes halandóinak. Utunk narancsligeteken és pálmáerdőkön visz keresztül. Megtekinthetjük közben Genuát, San-Remot, Bordigherát.

A második felvonás a francia Riviera nevezetességeit ismerteti. Látjuk Menton városkát, Erzsebet a magyarok felejthetetlen királynéjának kedvenc tartózkodó helyét

Salisbury lord nyarakóját Szent Margit várát. Azután Nizzát. Étaterveivel, szállodáival, fejedelmi vendégeivel. Vége hirsza nincs a sok confetti csatának és virágcsatának.

A harmadik felvonás a poklok poklát, Monte-Carlót mutatja be. A játéktérmetek, a remek fall festményeket, a tündéri parkot. Látjuk a roulett játékasztalt, a hol a budapesti Vígyszínház primadonnája éppen játszik és — vesz. Megdöbbenünk az öngyilkosok temetőjének látára, melyben 500 öngyilkos pihen jeltelen sírokban. A darab végén pedig látjuk azoknak a gyönyörű nőknek arcképeit, kik játékszenvedélyüktől elragadtatva mindentüket elvesztették és vagy elzüllöttek, vagy öngyilkossá lettek.

IV.

Az orosz forradalom. Az orosz nép nagy szegénysége és elnyomottsága a japánok diadala volt az oka, hogy tűzbe, vérbe borult Oroszország. Kezdődött a polgárok forradalmával. Gapon pópá a keresztet magasra tartva vezeti az elnyomott népet. Most még békés szándékkal vannak eltelve, most még könyörögnek. Az ingadozó lelki Miklós cár a régi abszolutisztikus rendszer legmakacsabb hívei, az öz-vegy cárné, Vladimir Alexandrovics, Szer-giusz nagyherceg által befolyásolva, elrendeli, hogy vérbe kell folytani a forradalmat. A gárda ezred sortáze tisztítja meg az utcákat a tömegektől. Irtozatos düh szállja meg még azokat is, a kik eddig még nem vettek részt a mozgalomban. Az utcára tiszteknak és katonáknak menni egyenként nem tanácsos, mert a nép megveri őket. Szergiusz nagyherceg is elveszi megérdemelt büntetését. Bomba merényletet intéznek ellene. A merénylet sikerült, teste darabokra szakadt. Egyik borzalmas jelenet a másikat követi. Szemünk előtt foly le a színház előtti támadás és küzdelem a tor-laszokon. Kozákok uri embereket harcolnak el. Még az iskola udvarán is harcolnak. Sztrájkolnak a vasutasok és postások is. A forradalom összes vezérszereplőinek látjuk arcképeit.

A második felvonás a zsidóüldözések rettenetes képeit tárja elénk. Könyv szövik szemünkbe a halomra gyilkolt zsidó családok látára. Látjuk azt a családot, a mely az odesszai zsidó negyedből egyedül maradt életben. Látjuk a kisenevi zsidókórházat, mely tömve van súlyos sebesültekkel. A kórház udvarán pedig az imádságos lepellel leborított halottakat. — A hullaszállító nem győzik a munkát, a sírásók pedig a temetőben hosszú árkot ásnak — ez a közös sir. Borzalom és iszonyat tölt el a megcsonkított hullák látára. És mikor a temetőben felhangzik az egyházférfiak buskardala, szem nem marad szárazon. A var-sói szocialisták sem maradnak tétlenül. Sőt az iskolás gyermekek mindegyike is egy-egy kis forradalmár. Lángba borul Varsó s a puskaropogás zajába és halálhőrgésbe mint diadalmas harsona vegyül a vérforraló Marseillaise.

A harmadik felvonás tárgya a katonai forradalom. Vizen és szárazon nyíltan lá-zonganak a katonák. Látni fogjuk a Knyaz Potemkin hadihajó fellázadását. Az össze-lövöldözött Katalin hajót, az elsüllyesztett Alexej gözöst. Látni fogjuk a világhírű Matyusenkö matrózt, a lázadók vezérét. Piros a tenger a szabadságért ontott vértől. Pusztulás mindenütt. A felgyújtott nafta kutak átható, fojtó füstje mértőföldre nehezé-teszik a levegőt. Aggódva lessük kívárrad-e az orosz nép szabadságának hajnala?

A mint a darabok tartalmából látjuk, érdekes, borzalmas, de tanulságos dolgokat fogunk látni és hallani. Az Uránia célja nemes — rajtunk a sor, hogy törekvésé- ben támogassuk.

Szám 684—1906. végrh.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a csikszeredai kir. törvényszék 1906. évi 5826. polg. számú végzése következtében Dr. Nagy Béni ügyvéd által képviselt Karda Károlin férj. Kismódi Barabásné csikszépvízi lakos javára Balázs

Lajos és társai csikszépvízi lakosok ellen 100 korona s jár. erejéig 1906. évi július hó 18-án fogatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 724 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: Balázs Lajosnál, Balázs Bálintnál, marhaállomány és szekerek, Kovács Antalnál és Bartha Antalnál szobabeli butorok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a csikszeredai kir. járásbíróság 1906-ik évi V. 547/5. számú végzése folytán 100 korona tőkekövetelés,

ennek 1905. évi szeptember hó 22-ik napjától járó 6% kamatai, $\frac{1}{3}\%$ váltódíj és eddig összesen 96 korona 64 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig a végrehajtást szenvedettek lakásán, Csikszépvíz községben leendő megtartására **1907. évi január hó 14-ik napjának délelőtti 10 órája** határidőül kitzeték és ahhoz a velemi szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatalnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet

ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is, el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglalták, és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Csikszeredába, 1906. december hó 23-ik napján.

Molnár Sándor,
kir. bír. végrehajtó.

Gazdagon és ujon berendezett könyvnyomda.

A „Székelység” nyomdája.

Csikszeredában, Apaffi-utca (Szebeni-ház.)

A legjutányosabban, gyorsan és a finom izlésnek megfelelő kivitelben készít mindennemű nyomtatványt.

Vállalkozik tudományos és szépirodalmi művek, folyóiratok nyomására.

Meghívókat, számlákat, üzleti könyveket, eljegyzési kártyákat, névjegyeket, falragaszokat, gyászlapokat. — Iskolai, községi, bírósági, ügyvédi, egyházi és magán nyomtatványokat gyorsan és pontosan készít.

Minden megrendelés a Székelység nyomdájába intézendő.